

En dag her i december, da jeg var på vej hjem fra kirke, kom jeg i snak med en mand fra nabolaget. Jeg var på vej hjem med et minijuletræ med julehjerter, som 3. klasse havde lavet. Jeg tænkte, at min nabo måske gerne ville have et par af de hjerter. Og jo, det ville han gerne. De kom straks op at hænge på hans lille udendørs juletræ. Han sagde Tak. Og så tilføjede han: "Nu skal vi snart synge 'En fattig jomfru sad i løn'. I år har vi det alle sammen ligesom hende. Vi er alle sammen fattige på socialt liv". – Det talte vi lidt om, mens vi stod dér i carporten. Vi er fattige på den måde, at vi savner at være sammen. Vi savner at bekræfte, at vi hører sammen. Vi savner samværet og samtalerne, hvor vi deler livet med hinanden.

Det gamle ord "løn", "hun sad i løn", det betyder: hun sad i det skjulte. "I løn" betyder "i det skjulte". Den fattige jomfru sad der ude i en stald, i det skjulte for alle andre mennesker. "En fattig jomfru sad i løn og fødte himlens kongesøn". Det, vi synger, betyder: Der var en fattig ung kvinde, som denne nat sad langt ude i en stald, skjult for alle andre. Og her fødte hun himlens kongesøn.

Da jeg gik hjem, tænkte jeg lidt over naboens ord. I år skal mange mennesker være alene eller sammen med ganske få. Måske vi i år skal minde hinanden om, at den

fattige jomfru og hendes forlovede, Josef, også var alene julenat. Maria og Josef havde prøvet at finde plads på et herberg inde i byen, så at Maria kunne føde under gode forhold. Men der havde været fyldt op. De var blevet afvist. Da måtte de begive sig ud uden for byen for at finde bare et sted med tag over hovedet. Det fandt de i en stald derude, hvor hyrderne vogtede får. Her fik de husly, mellem får og kvæg. Vi må forestille os, at Josef samlede noget hø og halm sammen, så at Maria kunne ligge godt. Her fødte hun sin søn, det barn, som vi fortæller om som Gud søn, det barn, som lyste på andre mennesker lige fra fødslen.

Lukas fortæller os, at de første, som fik dette forkyndt, var hyrderne på marken. Herrens engel tonede frem for hyrderne og forkyndte dem det store, som var sket: "Frygt ikke! Se, jeg forkynder jer en stor glæde, som skal være for hele folket: I dag er der født jer en frelser i Davids by; han er Kristus, Herren. Og dette er tegnet, I får: I skal finde et barn, som er svøbt og ligger i en krybbe". Og herefter fortæller Lukas om en himmelsk hærske, som lovpriser Gud og synger: "Ære være Gud i det højeste og på jorden! Fred til mennesker med Guds velbehag!". Alle mennesker på hele jorden er tænkt med i denne forkyndelse. Det er en glæde, som skal være for *hele* folket. For *hele* folket.

Dette begynder hos to unge mennesker i en stald uden for Betlehem. Her kommer det guddommelige barn til verden. Og de første, som får dette fortalt, er hyrderne.

Det største sker langt, langt borte fra kejserens palads i Rom. Kejseren havde sat en folketælling i gang. Han ville måle, hvor stor hans magt var. Han mente, at han var kejser over hele verden. Det var han også, for så vidt, at han var kejser over hele den verden, som var kendt for ham og hans undersåtter. Kejser Augustus havde udsendt en befaling om at holde folketælling i *hele* verden.

Det er her, Lukas begynder sin beretning, hos den magtfulde kejser i Rom. Men så flyttes projektørernelangt væk fra Rom. Lukas tager os med til Betlehem, en lille by i et lille land langt borte fra Rom. Her føres vi ind i en stald med et lille nyfødt barn, og derefter ud på marken, hvor englene nu synger om det store, som er sket.

Himlen er sænket ned over jorden. Englene synger for hyrderne, og for de unge forældre og barnet. Det store begynder hos det mindste barn, verden har set. Det store begynder ude hos den fattige jomfru, som sad ”i løn”, i det skjulte. Her kommer Vor Herre til os mennesker, hvor vi sidder alene, i det skjulte, hvor vi

savner at være sammen med andre og føler os sat lidt uden for.

Juleevangeliet forkynder os, at Gud har gjort sig til ét med os, hvor vi mennesker er mindst og mest alene. Det er det mærkelige i det, vi kalder det glædelige budskab. Det handler om Guds kærlighed til os, hvor vi er små. Vi mærker, at her kan alle være med. Det er måske det allervigtigste i juleevangeliet: her kan *alle* være med. Det, englen forkynder, er en stor glæde for *hele* folket.

Vi kender det alle sammen: I samme øjeblik vi præsenteres for noget, som kun er for nogle og ikke for andre, så bliver vi utilpasse. Vi kan ikke lade være med at spørge: Mon jeg er med? Er der også plads til mig?

Maria og Josef og Jesus-barnet stiller sig ved siden af os, hvor vi er allermindst og allerlængst ude. Her står de ved siden af os og siger: Her er vi sammen med dig. Der er ingen, ikke et eneste menneske i hele verden, som vi ikke står ved siden af.

Juleevangeliet slutter med, at vi hører om den himmelske hærske, som synger for hyrderne og de unge forældre i stalden.

Sangen har til alle tider forenet mennesker. Og mere end det. I sangen er vi del af noget, der større end os.

Igennem dette år, foråret, sensommeren og efteråret, har vi oplevet, hvad sangen kan gøre for os. Hele folket har været med fredag aften, når Philip Faber guidede os igennem de danske sange fra de gamle til de nyere og de nyeste. Det hed, at vi synger sammen, hver for sig. Og det har vi gjort ud over hele landet.

Philip Faber udtalte for nylig: "Når man synger sammen, mærker man, at alting ikke drejer sig om en selv, men at man er en del af noget større." Han siger videre, at der ligger en stor øvelse for ham som dirigent i at fjerne sig fra centrum og blive en del af kredsen.

På samme måde er det med julen, siger Philip Faber. "Man træder ind i en strøm og bliver til ingenting i mødet med noget, der er meget større i en strøm, der går flere tusind år tilbage. Der er ikke nogen, der står i midten af julen. Vi er alle en del af julens store kredsløb, men julen vil også fortsætte, når vi engang er væk. Vi står i en kreds og holder hinanden i hænderne omkring juletræet, men der er ikke nogen person inde i midten. Vi er alle lige vigtige. Og det er vigtigt."

Her spørger journalisten: "*Kan man da ikke sige, at det er Jesus, der står i midten af den kreds?*"

"Jo", svarer Faber, "men der er i hvert fald ikke en af os mennesker, der er julens centrum. Det er det, jeg

mener med, at vi alle sammen er lige vigtige, når vi holder hinanden i hænderne og går rundt om juletræet. Inde i midten har vi i form af juletræet sat et symbol på noget, der er større end os. Men selvfølgelig kan det symbol pege på Jesus. Mange sætter jo også en stjerne i toppen af træet, ligesom Betlehemsstjernen pegede på Jesus. Men det stærke for mig", siger Faber, "er, at vi i julen bliver en del af det samme kor, der fortsætter generation efter generation. Og når man går rundt om juletræet, holder man i den forstand også alle dem, der ikke er her længere, i hånden. Det er derfor Ingemann i 'Dejlig er jorden' skriver, at 'slægt skal følge slægters gang', men 'aldrig forstummer tonen fra Himlen i sjælens glade pilgrimssang'. Sådan fortsætter julesangen, efter at vi må give slip".

Journalisten spørger her: *Du siger, at 'Dejlig er jorden' løfter sig i 3. vers, hvor englens bliver en del af det store kor, som dermed også løfter os ind i evigheden. Er det også et julehåb for dig?*

Her svarer Philip Faber: "Ja. Her sker det, at den meget smukke salme virkelig rammer én i hjertet". Faber fortæller, at han lige nu mindes sidste juleaften. Han siger: "Min farmor, min far, jeg selv og min søn gik rundt om juletræet og sang den salme. Min farmor kunne den udenad. Da var det, som om jeg mærkede

generationssuset. Mine oldeforældre sang også den salme. Og den vil være der om 100 år, når jeg ikke er her mere. Men da englenerne kommer ind i salmen, er det, som om vi også er en del af et evighedskor”.

Sådan giver Philip Faber os ord til at se os alle som del af det, der er større end os. Juleaften er vi forbundet med alle andre mennesker på jorden. Og vi er forbundet med dem, der var før os, og med dem, der kommer efter os. ”Vi er alle lige vigtige. Og det er det vigtige”.

Om vi er mange eller få eller helt alene, så er vi alle del af den kreds, som er rundt om barnet, rundt om det, der er større end os. Vi er forbundet med dem, vi ikke kan være sammen med. Vi er alle under samme lys, vi er alle under Guds kærligheds lys.

Juleevangeliet, det glædelige budskab, begynder med barnet, der ligger i krybben. Og det slutter med englenerne, som synger om den fred, som nu er over jorden. Vi er alle med inde under den fred, som Gud har skabt for os.

Her kan vi lade salmen tale for os:

Englenerne sang den først for markens hyrder;
skønt fra sjæl til sjæl det lød:

Fred over jorden!

Menneske fryd dig,

os er en evig frelser fød! Amen

Birte, Rolfsted